

ринку свинини:

- першого типу – відбуваються з періодичністю 4 місяці – грудень-січень, квітень-травень, серпень-вересень. Вони зумовлені, передусім, підготовкою до свят;
- другого типу – тижневі – відбуваються з періодичністю 6-7 днів. В їх основі зміна робочих і вихідних днів. Напередодні і у вихідні дні попит і реалізація свинини зростають, а саме в п'ятницю і суботу;
- третього типу – короточасні з періодичністю близько 3-х днів. Викликані не лише зміною робочих і вихідних днів, а також споживчими інтересами покупців – раціональним використанням коштів і продуктів. Протягом тижня максимальні обсяги попиту і пропозиції свинини спостерігаються у вівторок та суботу. На цих два дні припадає майже 40 % від загального обсягу реалізації м'яса свинини протягом тижня. При цьому характерний також симетричний розподіл питомої ваги продажу між вказаними днями тижня.

Рис. 2. Коливання обсягу реалізації на продовольчому ринку свинини м. Тернополя протягом 2003-2005 рр.

Отже, встановлені закономірності розвитку ринку свинини важливо застосовувати у розробці маркетингової стратегії підприємств, при прогнозуванні ринкової кон'юнктури, а також враховувати при оцінці інтересів та поведінки споживачів на ринку свинини.

В основу критеріїв та показників стабілізації і зростання чисельності поголів'я стада свиней потрібно покласти циклічність відтворення поголів'я, враховуючи, що його ріст є лише тоді, коли мінімум поголів'я свиней в наступному періоді є більшим від попереднього мінімального значення середньострокового коливання.

Закономірності циклів відтворення поголів'я свиней є основою антициклічного регулювання в свиноводстві, відсутність якого було недоліком системи планування в минулому, а тому отримані результати можуть бути використані для розробки сучасної аграрної політики у галузі.

Література

1. Гатаулін А.М., Гаврилов Г.В., Харитонов Л.А. Економіко-математичні методи в плануванні СГ виробництва: Пер. з рос.-К.: Вища шк., 1989.–260с. 2. Дробот В.І., Толкач М.І. Прогнозування і планування агропромислового виробництва в ринкових умовах// Економіка АПК, 2002.–№6.–С.11-15. 3. Саблук П.Т., Карич Д.Я., Коваленко Ю.С. Основи організації сільськогосподарського ринку.–К.: ІАЕ УААН, 1997.–140 с. 4. Статистичний щорічник Тернопільської області.–Тернопіль., – 395 с.

Mykola Gorlachuk, Oleksiy Gorlachuk

THE CYCLIC VIBRATIONS AT THE MARKET OF PORK AS A FACTOR OF ITS FORMING AND DEVELOPMENT

In clause the modern status of the market of pork in Ternopil area is investigated, is opened laws and tendencies of development of market conditions consisting available long-term, intermediate term, short-term and seasonal periodic cyclic fluctuations of reproduction in branch and realization of production in the food market

УДК 330.111.62

Неля Чорна

РЕФОРМУВАННЯ ВІДНОСИН ВЛАСНОСТІ В ГАЛУЗЯХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ТА ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЕФЕКТИВНИХ ВЛАСНИКІВ

У статті досліджено реформування відносин власності в харчовій промисловості, розглянуто ефективність функціонування окремих організаційно-правових форм. Визначено проблеми забезпечення ефективної діяльності

нових власників та запропоновано основні шляхи їх вирішення.

Виробництво харчових продуктів є однією з найнеобхідніших умов життя людей і розвитку суспільства, одним з основних показників економічного стану країни. Певні позитивні зрушення в сільському господарстві, зростання купівельної спроможності населення, створення сприятливих умов для ефективної роботи дали змогу трудовим колективам харчової промисловості України дев'ятий рік поспіль досягати високих темпів розвитку, демонструючи потужний потенціал і творчий підхід до справи. За 9 місяців 2007 року порівняно з відповідним періодом минулого року галузь збільшила випуск продукції на 13,3%.

Харчова індустрія в значній мірі визначає розвиток економіки України в цілому, вона міцно утримує провідне місце в структурі промислового виробництва країни, вносить вагомий внесок у формування Державного бюджету. В галузі активно запрацювали такі чинники, як конкурентоспроможність, висока якість, сучасна упаковка, адаптація до ринкових умов, технологічне оновлення виробництва тощо.

Зріс попит на українські харчові продукти і на світовому ринку. Торгові марки вітчизняних виробників набули широкого поширення за кордоном. Експортні поставки українських харчових продуктів в 2006 році становили 1,4 млрд. доларів США. Продукція досліджуваної галузі України експортується до 37 країн світу. В харчовій промисловості України створені сприятливі умови для залучення іноземних інвестицій.

Такі позитивні зрушення в досліджуваній галузі в значній мірі пов'язані з реформуванням відносин власності. Аналіз розвитку відносин власності і форм господарювання показує, що одним із перших принципів є принцип системності, у відповідності з яким розвиток багатокладності мусить бути складовою крупнішої системи політичного, економічного та соціального середовища. Багатокладність економіки існує в формі своїх конкретних проявів і є логічною основою функціонування організаційно-правових структур.

Принцип поділу та кооперації праці характерний для всіх виробничих систем, любого укладу, - виробляти більше і краще при мінімумі зусиль. Формування багатокладності повинно бути тим фактором, при якому спеціалізація розглядається як кращий засіб використання окремих працівників чи груп людей. Звичайно, один лише технічний бік не є визначальним, тому при розгляді цієї проблеми слід мати на увазі і роль особистості як організатора підприємницької діяльності.

Теоретико-методологічні та практичні аспекти механізму реформування АПК, становлення нових організаційно-правових форм підприємницьких структур розглянуті в працях В.Я. Амбросова, В.Г. Андрійчука, П.І. Гайдуцького, О.Д. Гудзинського, Д.П. Доманчука, Т.Г. Дудара, С.Л. Дусановського, М.В. Зубця, І.І. Лукінова, П.М. Макаренка, М.И. Маліка, В.Я. Месель-Веселяка, О.М. Онищенко, Д.В. Прегейра, В.П. Рябоконея, П.Т. Саблука, А.М. Стельмашука, М.М. Федорова, І.І. Червена, О.М. Шпичака, В.В. Юрчишина.

Науковим проблемам дослідження розвитку харчової промисловості в процесі реформування відносин власності присвячені наукові праці відомих вчених-економістів: П.П. Борщевського, А.Ф. Гончара, В.Д. Гончарова, Б.М. Данилишина, М.І. Долішнього, С.І. Дорогунцова, Л.В. Дейнеко, А.О. Заїнчковського, Кваші С., І.І. Лукінова, О.М. Онищенко, Л.В. Опацького, М.М. Паламарчука, П.П. Руснака, П.Т. Саблука, Пересади А., Савчука В., Трегобчука В., В.Д. Слюсаря, Л.Г. Чернюк та ін.

В даних дослідженнях порушувались і аналізувалися різні аспекти становлення та інтенсифікації харчової промисловості, її підгалузей в різні періоди часу, а також пропонувалися теоретичні і практичні рекомендації щодо піднесення рівня господарювання у цій провідній галузі господарського комплексу країни.

У центрі нашої уваги стоять питання сучасних зрушень і перетворень відносин власності у вітчизняній харчовій промисловості, змістовно нові проблеми забезпечення її ефективного функціонування. Завданням даного дослідження є оцінка реформування власності в харчовій промисловості України, визначення перспектив розвитку даної галузі шляхом організації оптимальних організаційно-правових форм господарювання.

В Україні середовище функціонування підприємництва не в повній мірі відповідає вимогам ринкової економіки. У зв'язку з цим варто звернути увагу на чотири групи проблем, що стримують формування підприємницького середовища:

- Політико-правові: політична нестабільність, недостатній діапазон і недосконалість чинного законодавства.
- Економічні: недосконалість економічного механізму, деформоване ціноутворення, відсутність реальних матеріальних стимулів.
- Організаційно-структурні: нерозвиненість інфраструктури, ізоляція від міжнародних економічних структур, інертність (недостатня гнучкість) організаційних структур, багатоступеневість прийняття управлінських рішень.
- Соціально-психологічні: філософія утримання, інерційність господарського мислення, відсутність досвіду управління ринковою економікою.

Усе це свідчить про нагальну потребу всебічно відпрацювати механізм становлення, подальшого розвитку та успішного функціонування підприємництва, врахувавши при цьому комплекс зовнішніх і внутрішніх чинників формування дійового підприємницького середовища. На рівень розвитку і стан підприємницького середовища справляє істотний вплив низка факторів - як зовнішніх (макро-), так і внутрішніх (мікро-). До складу зовнішніх факторів включають: стадію економічного циклу, яка відображає стан економіки (спад, стабілізація, піднесення); рівень інфляції

в країні; ставку відсотка за кредит; державне регулювання; систему оподаткування; рівень безробіття; міжнародну політику тощо.

Досвід показує, що навіть за наявності сприятливих зовнішніх умов господарювання чимало підприємств зазнає невдачі. Це спричиняється насамперед недоліками і прорахунками в діяльності самих підприємств.

До групи основних внутрішніх факторів належать: компетентність у підприємницькому менеджменті; досвід у вибраній сфері підприємницької діяльності; контроль ефективності фінансової діяльності; достатній розмір власного капіталу; використання стратегічного планування; належна організація обліку, аналізу та аудиту; сучасний техніко-організаційний і економічний рівень виробництва.

В умовах адміністративно-командної системи господарювання кожне підприємство знало, що виробляти, кому, скільки і коли поставляти продукцію, хто є постачальником сировини, обладнання та за якими цінами.

При ринкових відносинах вирішення цих питань є справою кожного підприємства. Це в свою чергу змушує підприємство самому формувати свою господарську і збутову політику. В цих умовах великі підприємства повинні самостійно формувати раціональні виробничі та збутові зв'язки. Світовий досвід розвитку виробництва продуктів харчування показує, що ці проблеми ефективніше вирішуються з розвитком малих підприємств. Особливістю функціонування таких є спрямування діяльності на конкретне виробництво якого-небудь товару чи надання послуг.

Існує група підприємств-лідерів, які концентрують позитивні здобутки різних галузей харчової промисловості. До цих «флагманів» харчової індустрії тяжіють потоки сировинних, енергетичних, інвестиційних та інших ресурсів. Останніми роками їх кількість збільшується. Поряд із цим харчова промисловість має в своєму складі і групу підприємств, які знаходяться у стані економічної стагнації та повільної руйнації. Такі виробничі підрозділи харчової промисловості дуже часто внаслідок і посилення негативної спадної динаміки результативних показників поповнюють сектор малих підприємницьких формувань.

В Україні кількість малих підприємств харчової промисловості в 2006 році становила 6074 або 73,3% загальної кількості харчових підприємств і порівняно з 2005 роком зменшилася на 319 одиниць. Однак обсяг реалізованої продукції малими підприємствами в загальному обсязі продукції харчової промисловості в 2006 році становив 1,8%. В Тернопільській області цей показник становив в 2006 році 216 одиниць. І хоча кількість для області малих підприємств є великою, обсяг реалізованої продукції ними в 2006 році становив 40,5 млн. грн. (2,7%), тоді як операційні витрати з реалізованої продукції – 44,2 млн. грн. (3%).

Як свідчать здійснені нами аналітичні дослідження, якість економічної діяльності малих підприємств харчової промисловості АПК України у всіх випадках суттєво поступається результативності господарювання великих харчопромислових підприємств. Важливо підкреслити і той факт, що харчова промисловість має в своєму розпорядженні значні обсяги основних промислово-виробничих фондів, розвиток яких характеризувався досить високими темпами фондового нагромадження, прямим результатом чого є створення надлишкових робочих місць і зростання обсягів невстановленого устаткування. Існуючі пропорції і співвідношення коефіцієнтів оновлення і вибуття основних фонди харчової промисловості свідчать про переважно екстенсивний режим їхнього розширеного відтворення, оскільки інтенсивна форма оновлення досягається в результаті заміни фізично і морально застарілих елементів фондового апарата галузі, а не приросту функціонуючого парку машин і обладнання, що має місце в галузі.

Найбільші можливості розвитку малих підприємств в Україні має хлібо-круп'яна галузь. За багато десятиліть постачання населення хлібобулочними виробами здійснювалось головним чином хлібозаводами потужністю 100-150 т за добу. Такі підприємства, особливо у великих містах до цього часу працюють в основному на технічно відсталому устаткуванні, яке потребує заміни або модернізації. В умовах економічної кризи здійснити це досить важко. Виходом з цього становища може бути створення розгалуженої сітки малих підприємств з виробничою потужністю від 0,5 до 25 т за добу і з невеликою чисельністю працівників.

На основі аналізу технологічних зв'язків та організації виробництва різноманітних продуктів харчування можна виділити кілька способів створення малих підприємств у харчовій промисловості. По-перше, це організація виробництва на базі недостатньо використаних сировинних ресурсів. Наприклад, у консервній промисловості близько 25% становлять відходи та вторинні продукти. У цьому випадку малі підприємства можуть створюватися державними або іншими виробничими структурами, місцевими органами влади, акціонерними товариствами, колективами громадян з метою комплексного використання сировини.

Другим напрямом створення малих підприємств є розукрупнення великих виробництв. В такому разі розділення великого підприємства буде раціональним при відсутності між окремими ланками жорстких виробничих зв'язків. Тут можливе використання технологічного принципу – розділ єдиного технологічного циклу на окремі основні стадії із створенням на їх базі малих підприємств. Прикладом цього може бути виробництво різних видів продукції з картоплі: різноманітних напівфабрикатів, чіпсів, сушеної картоплі тощо. Для ряду галузей технологічний принцип розукрупнення підприємства неприйнятний, оскільки ланки основного технологічного процесу мають жорсткі виробничі зв'язки. За приклад можна взяти хлібопекарню та в ряді випадків кондитерську промисловість. Створення малих підприємств тут доцільно на базі організації виробництва окремих технологічно нескладних видів продукції: національних ласощів, різних видів хлібобулочних виробів та ін.

Серед усіх форм господарювання у харчовій промисловості найбільшого поширення набувають акціонерні товариства. Нині АПК потребує значних капіталовкладень, які, однак, при теперішній економічній кризі держава йому надати не в змозі. Саме через акціонерні відносини можливе активне залучення вільних коштів з інших галузей економіки, участь іноземних інвесторів у фінансуванні АПК.

Про переваги акціонерної форми господарювання над іншими свідчить, що частка акціонерних товариств у валовому виробництві цукру становить більш як 65%, причому надалі цей показник зростатиме.

Специфічною особливістю окремих галузей промисловості є необхідність розміщення виробництва значного виду продуктів харчування у місцях розташування сировинних зон. У процесі приватизації підприємств цих галузей важливо забезпечити збереження їх спеціалізації та виробничих зв'язків, що склалися протягом тривалого періоду їх діяльності. Тому виправданим є надання права працівникам господарств сировинних зон брати участь у приватизації таких державних підприємств на тих же умовах, що й членам зайнятих на них трудових колективів. При такому порядку приватизації учасниками акціонерних товариств, створених на базі державних підприємств, будуть також працівники підприємств-суміжників (партнерів).

Тривалий час у харчовій промисловості широко застосовувалась як одна з форм господарювання оренда цілісних майнових комплексів. В умовах переходу до ринку проблема становлення орендних відносин набула найбільш драматичного характеру. За нетривалий період приватизації вже кілька разів змінювались оцінки орендованого майна та розрахунку орендної плати. При цьому кожні нові методики не тільки ускладнювали діючий порядок розрахунку цих показників, а й дедалі менше зацікавлювали виробничі колективи в переході на оренду. Відповідно до нормативних документів в оренду передаються тільки основні засоби, нематеріальні активи, не встановлене устаткування та незакінчене будівництво. Матеріальні цінності повинні бути викуплені орендарем протягом 30 календарних днів з моменту укладення договору, а кошти та цінні папери передаються орендарю в кредит на термін договору оренди. За користування кредитом орендар повинен сплатити процентні ставки. Такий порядок розрахунків за матеріальні засоби ще більше ускладнює умови переходу на оренду, оскільки підприємства, що мають значні матеріальні засоби, не зможуть у визначений термін розрахуватися з орендодавцем. Це свідчить про те, що оренда цілісних майнових комплексів знецінена і це негативно позначається на використанні цієї форми господарювання в харчовій промисловості.

Порівняно велике поширення оренди у минулому пояснюється тим, що це спосіб вийти з підпорядкування міністерств, відомств та інших державної влади. Нині, коли є можливість перетворення державних підприємств у будь-якій формі господарювання, оренда з наступним викупом втрачає своє значення. Проблема становлення та подальшого розвитку орендних відносин вимагає поглибленого економічного вивчення, осмислення її доцільності та наукового підтримування.

Вище підкреслювалося, що у розвитку переробних галузей є проблеми, які виникають залежно від специфіки виробництва. Вони пов'язані з такими особливостями цих галузей, як сезонність, можливість багатоваріантного випуску різних продуктів з однієї сировини, специфічність протікання біохімічних процесів, високі вимоги до сировини і обладнання. Загалом ці проблеми набувають нового змісту. Справа в тому, що в умовах централізованої системи планування всі ці проблеми вирішувалися в межах директивних рішень. З переходом до ринку вони у своїй більшості повинні вирішуватися керівниками підприємств, багато з них часто ні психологічно, ні професійно не готові. Тому разом з тим, це не означає, що держава в умовах ринкових відносин не бере участі в діяльності суб'єктів господарювання.

Відбувається зміна самої участі. За державою залишається відповідальність за розробку раціональних норм харчування, стимулювання розвитку найновіших напрямів виробництва продуктів харчування, створення умов взаємовигідного співробітництва промисловості і сільського господарства, встановлення дійових зв'язків між ними і максимальне використання переваг територіального поділу праці з урахуванням природнокліматичних умов. Водночас функції держави не обмежуються лише розв'язанням перелічених проблем. Забезпечення продовольством населення в умовах ринкових відносин передбачає визначення тих галузей АПК, за якими повинен зберігатися контроль держави і які особливо впливають на формування доходної частини бюджету.

Згідно з законодавчими актами України у харчовій промисловості є об'єкти, які не підлягають приватизації. Серед них підприємства спиртової, лікеро-горілчаної, соляної промисловості та деякі інші. Крім того, треба зауважити, що, залишаючись неприватизованими, ці підприємства можуть переходити на оренду і працювати, як орендні підприємства, оскільки засоби виробництва є власністю держави. В цьому випадку оренда виступає не тільки одним з проміжних шляхів до роздержавлення та приватизації, а й важливою організаційною формою господарювання для підприємств тих галузей, які не підлягають приватизації.

Узагальнюючи викладене, можна зробити висновок, що розвиток акціонування, малого підприємництва та орендних відносин у відповідних переробних галузях АПК є і важливим напрямом підвищення їх ефективності в сучасних умовах.

Специфічна роль підприємств харчової промисловості у системі АПК уособлюється не тільки в тому, що вони є основними споживачами аграрної сировини, а й у тому, що переробна сфера АПК водночас здійснює функції оптового, а нерідко дрібнооптового продавця у відносинах із посередницькими структурами та підприємствами і фізичними особами торговельної мережі в

Україні й за кордоном. З кінця 90-х років XX ст. спостерігається структурна перебудова каналів реалізації сільськогосподарської продукції на користь торгово-посередницьких організацій. Так, починаючи з 1999 року, із загального обсягу реалізованої аграрної продукції частка сировини, що надійшла переробним підприємствам харчової промисловості, зменшилася в 2,2 рази (з 53 до 23%), а комерційним структурам — збільшилася в 4,5 рази (з 12 до 54%). Такі процеси фактично призвели до того, що по суті значним постачальником сільськогосподарської продукції підприємствам харчової промисловості стали торгово-посередницькі структури.

Велика кількість посередників, зокрема оптовиків, зумовлює значне завищення ціни продажу та зниження ціни оптових закупок. Це викликає зростаюче незадоволення сільських товаровиробників та споживачів продовольства. Внаслідок різко загострилася економічна незахищеність агротоваровиробників, а особливо малих сільськогосподарських підприємств, фермерських і особистих селянських господарств перед монопольним диктатом посередницьких, закупівельних і переробних структур. Існуюча ситуація вимагає віднаходження шляхів щодо удосконалення оптової торгівлі, можливої орієнтації аграрного сектору до об'єднання в асоціації по збуту продукції. Формами такої інтеграції можуть бути агрокооперативи, асоціації, синдикати, а система реалізації продукції — контрактною.

Останніми роками у сфері економічних інтересів переробної сфери АПК спостерігалися наступні процеси: виробники сировини самостійно створювали м'ясо-, молоко- і зернопереробні, а також ковбасні й коптильні цехи невеликої потужності. У таких господарствах нарощування обсягів переробки сировини на власній базі відбувається у формі стихійної адаптації до ринку на фоні деформованої системи розрахунків між виробниками сировини і переробними підприємствами. За таких умов виробництво ускладнюється через слабку технічну оснащеність, відсутність коштів і кваліфікованих кадрів, великі втрати сировини, низьку конкурентоспроможність продукції. В умовах трансформаційного періоду для сільськогосподарських виробників організація переробки, зберігання і збуту власної сировини має певні позитивні сторони: зростають доходи за рахунок перерозподілу коштів на користь сільських виробників; реалізаційна ціна продукції забезпечує більші обсяги продажу; прискорюється оборотність коштів, які через власну торговельну мережу надходять до каси сільськогосподарських підприємств і використовуються на його внутрішньогосподарські потреби. Проте в цілому деструктивні ознаки цих економічних явищ, на наш погляд, переважають конструктивні, адже створення невеликих переробних і торговельних підприємств вимагає значних фінансових ресурсів. Крім того, з обігу сільськогосподарських галузей відтягуються кошти, а інші діючі переробні підприємства втрачають можливість повністю завантажити свої виробничі потужності. Розрахунки спеціалістів свідчать, що питомі капітальні вкладення на будівництво м'ясокомбінатів потужністю до 2 т м'яса на зміну в 2 рази вищі від аналогічних витрат на будівництво м'ясокомбінатів потужністю 10 т м'яса на зміну.

Для малих цехів з переробки сільськогосподарської сировини характерним є недостатня глибина цього процесу, істотні втрати цінних компонентів, невисока якість і вузький асортимент кінцевої продукції. Отже, в цілому в програвші залишаються як сільськогосподарські товаровиробники, так і переробні підприємства, що зумовлює необхідність удосконалювати існуючі виробничі й економічні взаємовідносини, а особливо — за рахунок подальшої інтеграції виробництва. Виходячи з цього, на думку багатьох провідних фахівців, при реструктуризації харчової промисловості важливе значення має агропромислова інтеграція, що здійснюється в різноманітних формах. Створення інтегрованих формувань, до складу яких увійдуть як сільськогосподарські та переробні підприємства, так і сервісні, торговельні й банківські організації, є одним з важливих шляхів підвищення ефективності виробництва продовольчих товарів. Такі формування можуть набути поширення, насамперед, у цукробуряковому і м'ясному виробництвах [1].

В цілому важливо усвідомлювати, що гармонізація економічних відносин між базовими галузями АПК має вирішуватися так, щоб усі учасники агропромислового виробництва мали теоретично рівний факторний дохід. А результатом реального погодження інтересів може бути стандартизація вартості на основі загального закону про межу доданої вартості на вкладений капітал і земельні ресурси.

Для підприємницьких структур немає іншого шляху крім подальшого поглиблення спеціалізації і кооперування, що само по собі визначає неможливість ізольованого розвитку і функціонування підприємств в умовах "класичної" ринкової стихії та "анархії" капіталістичного виробництва [2].

Підприємницька діяльність за своєю природою є вразливою за умов нестабільності та різких коливань ринкової кон'юнктури. Саме тому підприємництво потребує формування специфічного середовища, яке сприятиме його динамічному розвитку. Важливою передумовою успішного розвитку підприємництва в Україні має стати створення системи державної підтримки формування бізнесового середовища. Зарубіжний досвід і аналіз вітчизняної практики розвитку підприємницьких структур показує, що державна політика стосовно підприємництва має передбачати:

по-перше, створення загальних економічних, правових і соціальних передумов, що сприяли б розвитку ефективного бізнесу. До них можна віднести:

- вихід економіки з кризи і стабілізацію економічної ситуації;
- реальну трансформацію відносин власності;
- забезпечення правових гарантій свободи підприємницької діяльності;
- стабілізацію і зміцнення національної грошової одиниці, здійснення потрібних

антиінфляційних заходів тощо;

по-друге, створення державної системи підтримки бізнесу. Основними елементами такої системи мають бути:

- формування дійової ринкової інфраструктури;
- розробка системи фінансової підтримки підприємницької діяльності, включаючи формування стартового капіталу;
- створення сприятливих умов для зовнішньоекономічної діяльності;
- запровадження прогресивної системи підготовки кадрів для підприємницької діяльності;
- прискорення процесу розвитку малого бізнесу.

Реалізація зазначених вище практичних заходів загальнодержавного рівня безперечно має сприяти створенню необхідних передумов реальної активізації підприємницької діяльності в Україні.

Отже, підвищення ефективності підприємництва як основної форми господарювання в сучасних умовах трансформації економіки пов'язане з удосконаленням і активізацією інноваційно-технічного, організаційного та фінансового забезпечення, господарського механізму в цілому на рівні підприємств, корпорацій, асоціацій, державних комітетів, міністерств тощо.

Залежно від особливостей та складності виробничо-економічних систем існує чимало конкретних заходів для підвищення ефективності підприємницької діяльності в цілому та в харчовій промисловості зокрема. Але для кожної організаційно-правової форми власності треба вибрати свої методи, що відображають низку конкретних організаційно-економічних заходів, здійснення яких у певній сукупності та черговості можуть помітно підвищити ефективність підприємницької діяльності.

Виходячи із світових тенденцій формування інтеграційних зв'язків, використовуючи вітчизняний досвід інтеграційних взаємовідносин в АПК, за умови державного сприяння господарські утворення харчової індустрії зможуть перетворюватися на центри агропромислової інтеграції з більш ефективною системою ресурсозабезпечення, яка відповідає завданням інноваційно-технологічного розвитку економіки галузі та українського АПК в цілому.

Література

- 1.Срохін С.А. Динаміка виробництва і структурні зрушення в економіці України в 1990 - 2003 роках// Актуальні проблеми економіки, №10,2004.-С.3-11. 2.Кріп Г.М. Вплив концентрації сільськогосподарського виробництва на його ефективність// Економіка АПК, 2005.-№ 2.-С.46-50. 3.Статистичний щорічник України за 2006 рік. Державний комітет статистики України.-К.: "Консультант", 2007.-551с. 4.Статистичний щорічник Тернопільської області за 2006 рік. Головне управління статистики у Тернопільській області, - Тернопіль, 2007.-447. 5.Шмаглій О.Б. Харчова промисловість та її розвиток// Економіка АПК, 2005.-№ 2.-С.40-47.

Nelya Chorna

THE REFORMATION OF PROPERTY RELATIONS IN BRANCHES OF FOOD INDUSTRY AND FORMING OF THE SYSTEM OF EFFECTIVE PROPRIETORS

Reformation of relations of own in the food retail industry is explored in article, efficiency of functioning some organizationally-legal forms is considered. Problems of providing effective activity of new proprietors are definite and offered basic ways of their decision.

УДК 631.016

Любов Дудар

ОЦІНКА РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ ПРИ СУЧАСНОМУ РІВНІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

У статті розкриті проблеми розвитку інвестиційних процесів в сільському господарстві області, фактори впливу на формування інвестиційного клімату та шляхи підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектора економіки області.

Проблема розвитку інвестиційного процесу нині набуває визначального характеру для виходу сільського господарства з критичного стану та забезпечення конкурентоспроможного виробництва продуктів харчування як Україні, так і в Тернопільській області. Це зумовлюється необхідністю системного оновлення і розвитку матеріально-ресурсних засобів, спожитих у суспільному виробництві аграрної сфери. Тільки на основі державної науково обґрунтованої інвестиційної політики, виваженої системи управління на регіональному рівні можливе здійснення техніко-технологічного переозброєння та реконструкції аграрних підприємств області на засадах застосування досягнень науково-технічного прогресу, переходу на інноваційну модель сільськогосподарського виробництва.

Інвестиційна діяльність – вирішальний чинник усієї економічної політики держави, від ефективності якої залежить стан виробництва, рівень технічного забезпечення підприємств, можливості структурної перебудови економіки, розв'язання соціальних та екологічних проблем. Інвестиції становлять основу розвитку підприємств, окремих галузей та економіки в цілому.

Питанням розв'язання інвестиційних проблем української економіки останнім часом присвячується досить багато наукових праць. При дослідженні проблем інвестиційного забезпечення вагомих наукових результатів досягли вчені І.Л. Сазонець, С. Марченко, А.А. Пересада, Ю.В. Полякова та інші. Проте недостатньо розробленими залишаються окремі питання активізації інвестиційної та інноваційної діяльності за рахунок внутрішніх джерел підприємств, становлення інфраструктури інвестиційного ринку, розробки комплексних програм поліпшення